

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

นิยายรักระหว่างปุรุวัสกับอุรวาสีปรากฏครั้งแรกในคัมภีร์ฤคเวทมนตร์ที่ 10 สุกตะที่ 95 จากการศึกษาเนื้อเรื่องโดยละเอียด ทำให้สามารถสรุปได้ว่าเนื้อเรื่องคลุมเครือมาก วินเคอร์นิช กล่าวว่าแม้จะใช้ความเพียรพยายามที่จะนำบทสวดร่ายกรองในคัมภีร์ฤคเวทมารวมเข้าด้วยกันกับเรื่องเล่าในสมัยหลัง และได้ใช้เรื่องเล่าสมัยหลังอธิบายขยายความบทสวดในคัมภีร์ฤคเวทให้แจ่มแจ้งขึ้นแล้วก็ตาม ก็ยังคงมีข้อความที่คลุมเครือและอธิบายไม่ได้ในบทสวดนี้อยู่แน่นอน เพราะคัมภีร์ฤคเวทมีมาก่อนสมัยวรรณคดีอินเดียอื่น ๆ มากมา

เนื่องจากเนื้อเรื่องไม่แจ่มชัด จึงยากที่จะเค้าโครงเรื่องของนิยายรักที่ปรากฏในคัมภีร์ฤคเวทให้ถูกต้องได้ วรรณคดีสมัยหลัง ๆ จึงนำไปเติมเค้าโครงขึ้นใหม่โดยอาศัยแกนของเรื่องราวอันเป็นบทสนทนาโต้ตอบในคัมภีร์ฤคเวทนี้ รูปแบบของนิยายรักระหว่างปุรุวัสกับอุรวาสีจึงมีลักษณะที่แตกต่างกันไปคามรูปแบบของวรรณคดีสมัยต่าง ๆ ตลอดจนได้รับการดัดแปลงแก้ไขตามเจตนาของผู้เล่าด้วย

นิยายรักระหว่างปุรุวัสกับอุรวาสีปรากฏสมบูรณ์ด้วยเนื้อเรื่องและเค้าโครงเรื่องในศตปถพราหมณะ หากนำเนื้อเรื่องของนิยายรักที่ปรากฏในคัมภีร์ฤคเวทมาเปรียบเทียบกับแล้ว เนื้อเรื่องในคัมภีร์ฤคเวทไม่สมบูรณ์ครบถ้วนทั้งตอนต้นเรื่อง ตอนกลาง และตอนท้าย ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้ผู้แต่งศตปถพราหมณะต้องเพิ่มเติมเข้ามา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการที่คัมภีร์ฤคเวทเปิดฉากเรื่องอย่างฉับพลัน คือให้บทสนทนาโต้ตอบกันแทนการเล่าเรื่องเพื่อเป็นอารัมภบทแบบในศตปถพราหมณะนั้น กลับทำให้เนื้อเรื่องมีเสน่ห์ชวนให้ติดตามในทัศนะของนักปราชญ์บางท่าน เช่นทอว์นี ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วย นอกจากนั้นความตั้งใจอีกอย่างหนึ่งของเนื้อเรื่องที่ปรากฏในคัมภีร์ฤคเวทก็คือการจบด้วยบทโศกนาฏกรรม ซึ่งวรรณคดีสมัยหลังเปลี่ยนรูปแบบเป็นการจบด้วยบทสุขนาฏกรรม

โครงเรื่องของนิยายรักระหว่างปुरुวิศกกับอุรวาสีในศกปกพรานหณะอาจ
เรื่องลำคยไค้คังนค้คือ

1. นางอัปสรสวรรค์หลงรักมนุษย์เป็นมรรคิยชน
2. ข้อห้ามแห่งการวิวาห์
3. ความไม่สามารถรักษาเงื่อนโซแห่งการวิวาห์ไค้
4. นางอัปสรในร่างของหงส์
5. ความโคคเค้ชวของนางอัปสร
6. ความสงสารมนุษย์ที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด
7. ความจำเป็นของมรรคิยชนที่จะคองกลายเป็นมรรคิยชน
8. การสังเวชชชวซาไฟซึ่งเป็นวิถีทางที่จะไค้รับความเป็นมรรคิยชน

โครงเรื่องของนิยายรักในศกปกพรานหณะสมบูรณ์มากจนถือว้าเนื้อห
กระจำงซัค เป็นนิยายรักฉบับสมบูรณ์ที่ช่วยคล้คลาอปัญหาของเนื้อเรื่องที่มีคณนใน
คัมภีร์ฤคเวทไค้ ส่วนจะเป็นนื้อหาที่ถูกคองคความเค้าเรื่องเคิม หรือไม้นั้นไม้ม
นักปราชญ์ท่านใดกล้าชินชินไค้ , เห็ชงแค้คชไค้เสนอความเห็นว้าว่าภาษาที่ใช้ใน
คัมภีร์ฤคเวทกับในศกปกพรานหณะเป็นภาษาคนละระดับกัน ภาษาในศกปกพรานห
ณะอ่อนกว่าในคัมภีร์ฤคเวท และเนื้อเรื่องก็เชื่อมคองกับทสวคในคัมภีร์ฤคเวทไม
สนิทนัก ไม่น่าที่จะเป็นเรื่องเค็ชวกัน

อย่างไรก็ตามนิยายรักในศกปกพรานหณะถือว้าเป็นฉบับสมบูรณ์ที่สุดที่จะ
ช่วยไค้วรรณคคิสม้อหลังอิคเป็นแนวในการเขียนไปคตามรูปแบบของวรรณคคิประเภท
นั้น ๆ แม้ว้าโครงเรื่องจะเปล้ชนเปล้งไปจากที่ปรากฏในคัมภีร์ฤคเวทอย่างสิ้น
เห็ชง ทั้งนี้ก็เพื่อจุดประสงคคที่จะให้เป็นไปคตามลักษณะของวรรณคคิทพรานหณะ ซึ่ง
เป็นวรรณคคิท่านองอรรดกคทาพระเวท จึงไค้แทรกเรื่องเค็ชวกับการบูชาวง
สรวงไฟเค็ชวมาเพื่ออธิบายพิธีกรรมทางศาสนาอันแสดงให้เห็นความส้าคคของอศุ
พิธีที่คองปฏิบัติอย่างเคร่งครคคตามค้สอนในพระเวท

ค้อมานนิยายรักระหว่างปुरुวิศกกับอุรวาสีปรากฏในวรรณคคิมหากาพย์ คค

รามายณะและมหากาณะ เนื้อเรื่องแตกต่างจากที่ปรากฏในคัมภีร์ฤคเวทและศกปด-
 พรหมณะ ในรามายณะกล่าวถึงสาเหตุที่อูรวีต้องลงมาใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ ส่วนใน
 มหากาณะกล่าวถึงสาเหตุที่ปुरुวิสหกับอูรวี จะเห็นได้ว่าความหลากหลายทั้งสองเรื่องกล่าว
 ถึงเหตุการณ์ของนิยายรักเพียงตอนใดตอนหนึ่ง มิได้กล่าวถึงเหตุการณ์ระหว่างปुरुวิส
 กับอูรวี แต่ทั้งรามายณะและมหากาณะได้กล่าวถึงการสืบสันตติวงศ์ของปुरुวิสตามรูป
 แบบของวรรณคดีมหากาพย์ ซึ่งแทรกเกร็ดความรู้ทางประวัติศาสตร์

ในวรรณคดีปุราณะ นิยายรักระหว่างปुरुวิสกับอูรวีปรากฏในปุราณะหลาย
 เล่ม โดยเฉพาะภาคคปุราณะซึ่งให้เนื้อหาละเอียดพอสมควร โครงเรื่องของนิยาย
 รักที่ปรากฏในภาคคปุราณะมีลักษณะคล้ายกับที่ปรากฏในศกปดพรหมณะ กล่าวคือมี
 เจ้าโครงเรื่องทั้ง 8 เหมือนกัน ต่างกันเฉพาะในรายละเอียด กล่าวคือในภาคค-
 ปุราณะนั้นตอนต้นเรื่องได้เล่าถึงการสืบสันตติวงศ์ของปुरुวิสอย่างละเอียด ซึ่งเป็น
 ลักษณะเด่นของวรรณคดีปุราณะ ลักษณะนี้คล้ายกับวรรณคดีมหากาพย์ คือแทรกเกร็ด
 ประวัติราชวงศ์ของกษัตริย์อื่น คือโบราณ ซึ่งไม่มีปรากฏในศกปดพรหมณะและคัมภีร์
 ฤคเวท

ในวรรณคดีบทละคร เรื่องราวของนิยายรักเรื่องนี้ปรากฏในลักษณะของบท
 ละครอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุให้เจ้าโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และบทบาทของตัวละคร
 เปลี่ยนไปจากวรรณคดีทุกประเภทที่กล่าวมา ทั้งนี้เพราะกาลิหาสผู้ประพันธ์บทละครเรื่อง
 วิกรโมรวิษเฐได้ใช้ความมีศิลปะและอัจฉริยภาพของเขาได้ดัดแปลงแก่นิยายรักระหว่าง
 ปुरुวิสกับอูรวีให้เหมาะสมกับบทปฏิบัติการละคร ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าโครงเรื่องของ
 นิยายรักระหว่างปुरुวิสกับอูรวีในบทละครเรื่องวิกรโมรวิษเฐของกาลิหาสเปลี่ยนแปลง
 ไปจากเจ้าโครงเรื่องเดิมในคัมภีร์ฤคเวท ศกปดพรหมณะ และวรรณคดีอื่น ๆ มาก เป็น
 การผสมผสานระหว่างวรรณคดีสมัยต่าง ๆ พร้อมกับเพิ่มเติมและตัดทอนบางส่วนในขณะ
 เดียวกันด้วย

ในวรรณคดีนิทาน นิยายรักเรื่องนี้ปรากฏในภคาสรีตศาตร์ ลักษณะเนื้อเรื่อง
 ค่อนข้างสมบูรณ์ แจ่มชัดพอสมควร ห่วงงวนเดียวกับที่ปรากฏในศกปดพรหมณะ และ
 ภาคคปุราณะ แต่เจ้าโครงเรื่องแตกต่างไปจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

เรื่องราวของนิยายรักระหว่างปुरुวัสถ์กับอุรวตีในภคาสรีตศาครบงบอภีหะรายถึงเจตนาของผู้แต่งอย่างซัดแจ้งว่าคองการสรรเสริญพระวิษณุ จึงนำเอาพระวิษณุเข้ามาเกี่ยวพันกับตัวละคร เป็นผู้อำหนดบทบาทของตัวละครให้หันเหไปคาคมที่ศค่าง ๆ เช่นบันคาลให้สมหวังในรักเป็นค่น

นิยายรักระหว่างปुरुวัสถ์กับอุรวตีที่ปรากฏในวรรณคดีประเภทค่าง ๆ ค้งกล่าวมีเนื้อเรื่องที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบของวรรณคดี สมัยที่แต่ง และเจตนาของผู้ประพันธ์เป็นสำคัญ แต่ที่มาของนิยายรักระหว่างปुरुวัสถ์กับอุรวตีในวรรณคดีสมัยหลังล้วนนำเค้าโครงเรื่องมาจากศคปถพราหมณะทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

วรรณคดีไทยเรื่องพระสุธน-นางมโนห์ราที่แพร่หลายอยู่ในประเทศไทยมีเค้าโครงคล้ายคลึงกับเรื่องราวของนิยายรักระหว่างปुरुวัสถ์กับอุรวตี สมควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีสองเรื่องนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย